

Etapa națională a olimpiadelor școlare - 2022

Probă scrisă

ISTORIE

Clasa a X-a

- Timpul de lucru este de trei ore.
- Ambele subiecte sunt obligatorii.
- Se acordă 10 puncte din oficiu, care se adaugă la Subiectul I.
- Subiectele se tratează pe foi separate.

SUBIECTUL I**(40 de puncte)**

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „În 1914 Rusia ține piept provocării și acceptă riscurile unui conflict generalizat pentru a împiedica ca «protejată» sa, Serbia, să devină prada Austro-Ungariei. Să acționeze altfel ar fi însemnat să-și piardă influența printre slavii din Balcani și un eșec suferit în acest domeniu – după cel suferit în încercarea de expansiune în Orientul Mijlociu – ar fi dat o lovitură decisivă regimului, slăbit de revoluția din 1905. În plus, chiar dacă nu este pregătită din punct de vedere militar, situația sa este în acest domeniu mult mai bună ca acum cinci ani.

În egală măsură, trebuie avută în vedere poziția Franței. Se pare, într-adevăr, că Sankt-Petersburgul a fost susținut cu mai multă tărie de Paris decât în decursul crizelor precedente. [...] Guvernul francez a acționat energic în susținerea aliatului său, consolidându-și sistemul de relații diplomatice. [...]

Nefiind legată prin niciun tratat de prietenele sale de pe continent, Anglia putea foarte bine să se mulțumească să stea în expectativă. Iar dacă ea se va angaja în ultimul moment, va fi pentru a salvagarda echilibrul european, o victorie a Germaniei asigurând acestei puteri hegemonia continentală.“

(P. Milza, S. Berstein, *Istoria secolului XX*)

B. „Mari greve de protest au avut loc, în ianuarie 1917, în Petrograd (fostul Sankt-Petersburg) și în alte orașe unde furia provocată de standardele scăzute de trai era corelată cu opinii împotriva războiului și cu o opoziție față de puterea țaristă. [...] Soldații și marinarii au sprijinit insurecția muncitorilor din Petrograd. [...] Situația a ieșit rapid de sub controlul autorităților țariste. În aceste condiții de anarhie, muncitorii și-au creat propria formă de guvern reprezentativ: sovietul (sau consiliul). Ordinea s-a prăbușit cu rapiditate. Soldații, de asemenea, și-au ales soviete care să îi reprezinte, cerând îndepărtarea țarului. După ce ofițerii și politicieni importanți au căzut de acord că țarul trebuia să plece, acesta le-a respectat dorința și, pe 15 martie, a abdicat. [...]

Chiar și după detronarea țarului și instalarea guvernului provizoriu al «democrației revoluționare», starea generală a rămas foarte instabilă.“

(I. Kershaw, *Drumul spre iad. Europa, 1914-1949*)

C. „Cu cât se prelungea războiul, cu atât forma statului german era pusă și mai mult la îndoială. [...] *Programul în 14 puncte*, înaintat de președintele Wilson în ianuarie, prevedea, printre multe alte lucruri, retrocedarea teritoriilor anexate sau ocupate de Germania, [...]. Wilson nu a făcut nicio concesie, insistând asupra introducerii unei democrații parlamentare [...], renunțării la cuceririle teritoriale și a unei dezarmări semnificative (incluzând predarea întregii flote). [...]

În toiu noapții dintre 29 și 30 octombrie, marinarii revoltați din orașul Kiel au sfidat ordinele absurde ale comandamentului naval de a trimite flota să lupte împotriva marinei britanice, într-o ultimă mare înfruntare. [...] Revolta s-a răspândit cu viteză și a furnizat scânteia unei revoluții în toată puterea cuvântului. Consilii ale muncitorilor și soldaților au răsărit de nicăieri, aducând puterea la baza societății, în propriile lor mâini. Generalii i-au spus fățiș împăratului [...] că trebuie să plece. [...] Renunțarea oficială la tron a avut loc la 28 noiembrie. Încă dinainte de plecarea sa, o republică a fost proclamată în grabă de la balconul Parlamentului din Berlin. [...] Cuprinsă de tulburări care aveau să dureze luni bune, Germania era pe cale de a instaura o democrație parlamentară deplină.“

(I. Kershaw, *Drumul spre iad. Europa, 1914-1949*)

D. „Între idealismul wilsonian și realismul, moral sau intransigent, al democrațiilor europene, tabăra învingătorilor lasă să se întrevadă, în 1919, dezacorduri și rivalități. Pacea, văzută dinspre America, este reprezentată de ideile președintelui Wilson care domină cu claritate Conferința de Pace [...].

Văzută dinspre Europa, pacea relevă interese divergente. Țări ca Franța și Italia opun moralismului wilsonian, susținut de Marea Britanie, principiul dreptului învingătorilor. Dreptul Italiei ar fi să primească «teritoriile revendicate» (Trentin și Trieste) dar și Istria și Dalmația, locuite de o populație slavă, și anumite teritorii aparținând Imperiului Otoman (Smyrna) [...]. Însă președintele Wilson, care nu se simțea legat de nicio promisiune a aliaților, refuză să răspundă favorabil exigențelor italiene. Adresându-se direct poporului peninsulei pentru a-i obține sprijinul, el va provoca retragerea și absența prelungită a delegației italiene de la Conferința de Pace. Opoziția lui Wilson la revendicările italiene va avea, mai ales, drept consecință întărirea sentimentului italienilor de a fi fost frustrați de victorie. Cu rapiditate, naționaliștii (grupați în jurul poetului d'Annunzio), apoi fasciștii, vor ști să obțină profit din tema «victoriei mutilate».

(P. Milza, S. Berstein, *Istoria secolului XX*)

Pornind de la aceste surse istorice, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, pe baza sursei **A**, două deosebiri dintre atitudinea Franței și a Marii Britanii față de evenimentele din 1914. **4 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei **C**, două aspecte ale *Programului în 14 puncte*. **4 puncte**
3. Menționați, pe baza sursei **D**, două consecințe ale negocierilor de pace pentru Italia. **4 puncte**
4. Formulați o opinie referitoare la evenimentele revoluționare din Rusia și Germania, susținând-o cu câte o informație selectată din sursele **B** și **C**. **8 puncte**
5. Prezentați două elemente de continuitate în acțiunile desfășurate de regimul politic la care se referă sursa **B**, în perioada interbelică. **10 puncte**
6. Argumentați, prin două fapte istorice relevante, afirmația conform căreia regimul "democrației parlamentare", la care se referă sursa **C**, va suferi modificări în perioada interbelică. **10 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(50 de puncte)

Analizați comparativ, în aproximativ trei-patru pagini, evoluția statului și a societății din Europa secolelor al XVIII-lea – al XIX-lea în contextul relațiilor internaționale, având în vedere:

- menționarea a două fapte istorice referitoare la Țările Române, desfășurate în secolul al XVIII-lea, și prezentarea câte unei consecințe a unuia dintre aceste fapte în domeniul politic, respectiv a celuilalt fapt în domeniul economic;
- menționarea a trei asemănări și a unei deosebiri dintre evenimentele politice desfășurate în Europa Apuseană, respectiv în Europa Răsăriteană, în contextul relațiilor internaționale din perioada 1800-1840;
- prezentarea unei asemănări și a unei deosebiri dintre desfășurarea evenimentelor din anul 1848 în Europa Apuseană, respectiv Europa Răsăriteană;
- formularea unei opinii referitoare la existența continuității în organizarea politică a statelor din Europa din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și susținerea acesteia cu două argumente istorice.

Notă !

Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** analizei, evidențierea **relației cauză-efect**, susținerea opiniei cu **argumente istorice** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/ logice** a faptelor istorice și **încadrarea** sintezei în limita de spațiu precizată.